

VÄDRET SOMMAREN 1960

Efter fjolårets varma och torra sommar var många inställda på en fin semester-sommar även i år. Juni månad började också med relativt vackert väder, som kulminerade med en solig och varm midsommar över hela landet. Därefter slog vädret om och regnperioderna avlöste varandra under så gott som hela sommaren. I vissa landsdelar har jordbrukarna fått vidkännas omfattande skörde-skador och semester-glädjen förstördes för många.

Studeras först sommarens nederbörd (fig 1) finner man, att hela landet med undantag av den nordligaste delen av fjällområdet, fått mer regn än normalt. Största sammanlagda nederbördsmängderna har uppmätts i Jämtland och Härjedalen, där mer än 200 % av normal mängd noterades. Mest fick Sveg, där sammanlagt 406 mm uppmättes. Ett annat område med mer än 200 % av normal regnmängd utgjorde östra Södermanland. Ungefär halva landet fick mer än 150 % av normal regnmängd.

Det ständiga regnandet gjorde att marken inte fick tillfälle att torka, vilket försvårade eller hindrade skördearbetet med jordbrukets

Fig. 1
Nederbörd juni - augusti 1960 i procent av normal nederbörd.

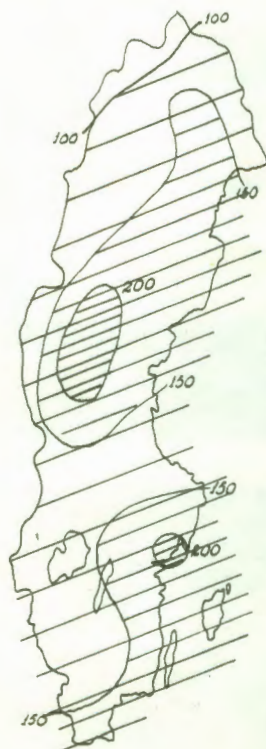

Fig. 3
Solskenstid juni - aug 1960 i procent av normal solskens-tid.

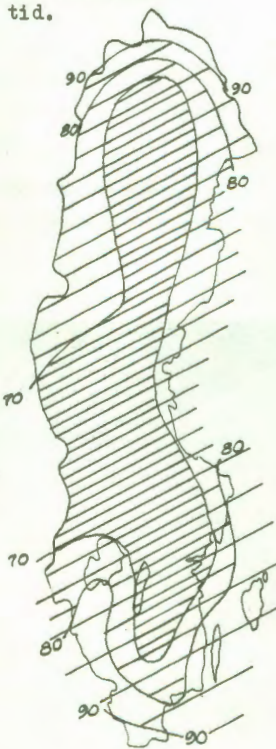
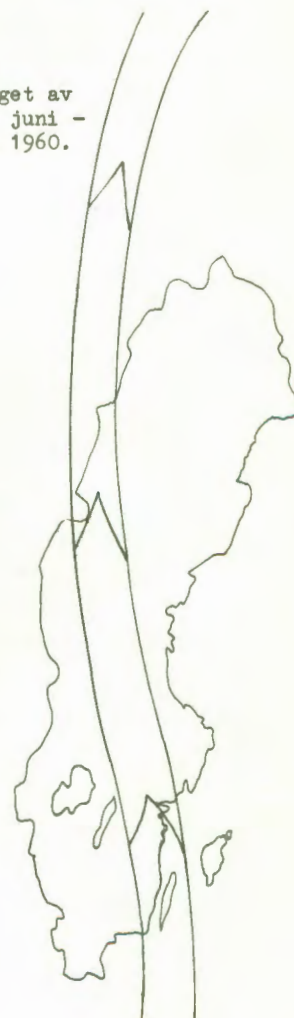
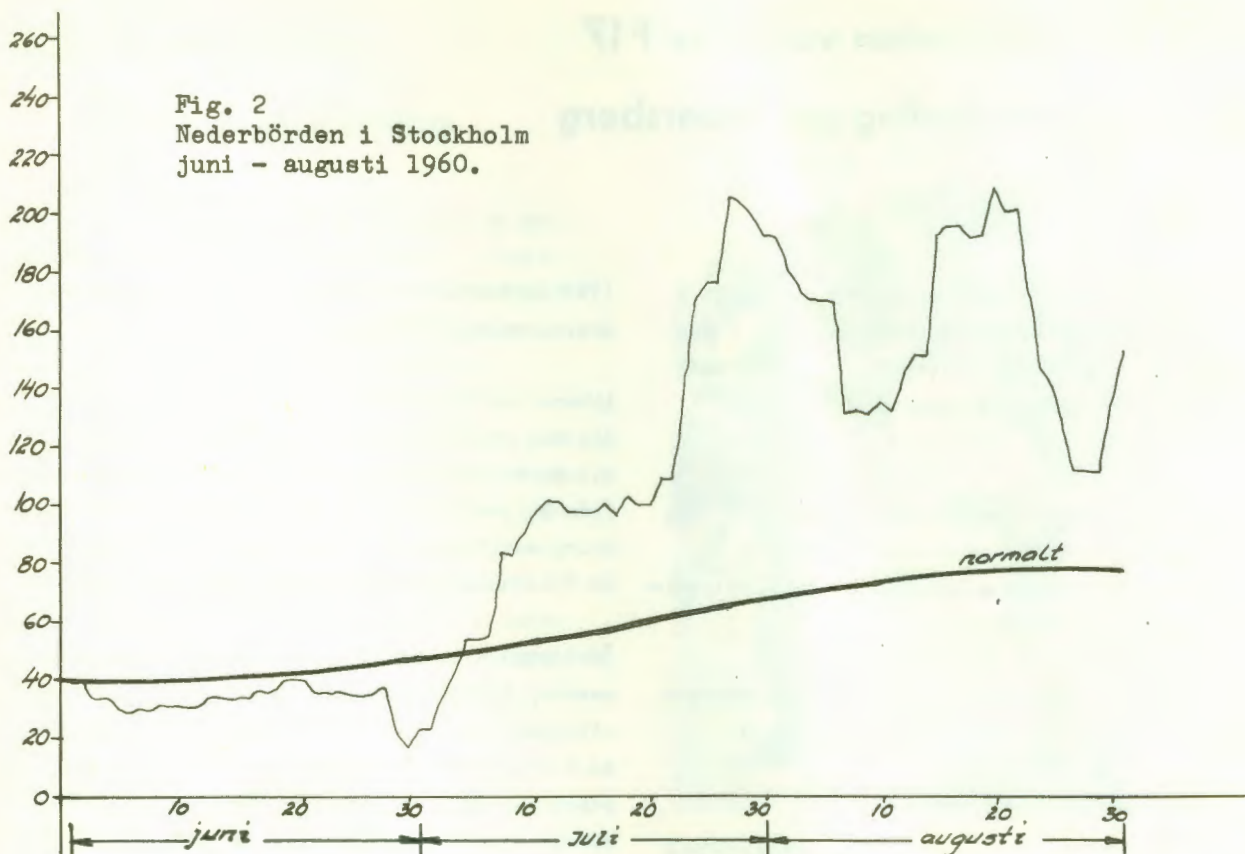

Fig. 4
Medelläget av "jeten" juni - augusti 1960.

tunga maskiner. Fig 2 ger ett mått på detta vattenöverskott. I figuren har den sammanlagda nederbördsmängden i Stockholm under de senaste 30 dagarna angivits för varje dag under sommaren. Efter att ha legat något under normalt värde i juni stiger kurvan brant uppåt i början av juli och mer än dubbla normalvärden noteras dels i slutet av juli och dels under senare hälften av augusti.

Ytterligare en bild av sommarens väder ger fig 3, som visar fördelningen av antalet solskenstimmar i procent av normala förhållanden under tiden juni-augusti. Av figuren framgår, att ingen del av landet uppnådde 100 %. Största procenttalen uppmättes i sydvästra Skåne och i nordligaste Norrland, där mer än 90 % av normalt antal timmar uppmättes. Studerar man de enskilda månaderna, finner man emellertid, att under juni uppmättes över 100 % längs Götalands och Svealands ostkust samt över hela sydvästra Götaland. Det mulna vädret under juli och augusti drog sedan ned procenttalen till de värden, som fig 3 ger. Större delen av inlandet fick mindre än 70 % av normala antalet solskenstimmar.

Vädret på vår breddgrad bestäms till största delen av de störningar, som bildas på den sk polarfronten, vilken utgör en lutande gränsyta mellan tropikluften i söder och polarluften i norr. I samband med polarfronten uppträder de sk jetströmmarna som löper mer eller mindre permanent runt jorden. De ligger i allmänhet på omkring 9 km höjd rakt över polarfrontytans skärning med den topografiska yta, där trycket är 500 mb, d v s ofta längs de banor i vilka frontsystemen rör sig. Jetens medelläge ger således en ganska god bild av regnområdenas genomsnittliga banor. Fig 4 visar jetens medelläge under högsommaren 1960. Den passerar såväl över nederbördsmaximet i sydöstra Svealand som över maximet omkring Östersund.

De återgivna kartorna över nederbörd och solskenstid ger ej en helt rättvisande bild av sommarens väder. Således framgår inte, att norra Norrland fick en längre period med vackert väder i juli. Det var varm och torr luft från Ryssland, som utbreddes sig över denna landsdel. Klimatologiskt brukar dagar med maximitemperatur över $+ 25^{\circ}$ C kallas "sommardagar". Nedanstående tabell visar antalet sommardagar på ett antal platser i landet.

Plats	Juni	Juli	Augusti	Hela sommaren
Haparanda	2	7	1	10
Stockholm	7	2	2	11
Göteborg	3	1	2	6
Malmö	5	1	3	9

Tabellen anger att de flesta sommardagarna under juli inträffade i norra Norrland, där temperaturer på $+ 30^{\circ}$ C uppmättes flerstädes. För landet som helhet avtog antalet sommardagar gradvis från juni till augusti.

Slutligen skall framhållas, att man med hänsyn till de ständiga växlingarna av vädret från dag till dag men även från år till år i vårt land inte enbart kan betrakta de klimatologiska medeltalen som mått på ett för oss normalt klimat. Till varje medeltal måste fogas en tillåten standardavvikelse, och det är först när de uppmätta värdena faller utanför dessa gränser, som man kan tala om onormala förhållanden. Man får således finna sig i att betrakta ganska stora skiljaktigheter i vädret från det ens året till det andra som fullt normala. De stora nederbördsavvikelserna på mer än 100 % från medelvärdena, som vi i år har haft på en del platser, är dock betydligt större än standardavvikelsen. Även en avvikelse på 50 % är ovanlig.